

Medskickade förslag till det reviderade skärgårdsprogrammet

På frågan vad de som helårs och delårsboende vill skicka med mer till Kust och skärgårdsprogrammet, är det frågor kring infrastruktur som engagerar flest respondenter. Nedan följer samtliga fritextsvar:

- Måna om social service och kollektivtrafik. Utökad linjetrafik på helger.
- Att fiber borde bli bättre.
- Fler möjligheter att beställa taxibåt/länstrafik = fler utövare. Betalar gärna mer för utökad flexibilitet.
- Det är sorgligt att skärgården numera i princip bara är tillgänglig för de som har tillgång till bil, bättre allmänna kommunikationer är nödvändigt om alla ska kunna få möjlighet att vistas i skärgården.
- Bevara tillgången för alla att kunna vistas nära vatten och natur!
- Vägen 210 är i uselt skick
- Fler fasta skärgårdsturer om man kan boka mellan flera öar!
- Ska fler flytta ut är det superviktigt ned kommunikationen och skola. Fiber givetvis för att kunna jobba på distans. Arbetstillfällena förstås.
- Kommunikationen i skärgården är mkt viktigt
- Utbyggt fibernät, mindre butik m dygnetruntservice, båttrafik varje dag
- Fortsätt bygga ut fiber o levande närmiljö
- Transportmöjligheter är mycket viktiga
- Dyra resekostnader under säsong
- KLT:s skärgårdstrafik fungerar utmärkt och är ytterst värdefull för möjligheterna att leva och bo i skärgården.
- Det behöver skyltas bättre från tex Linköping, Norrköping och Söderköping till Gryts skärgårdsbåtarna. Viktigt att statligt och kommunalt finansierade kommunaltrafik kompletterar och inte konkurrerar med befintligt privat skärgårdstrafik!
- Skärgårdstrafiken är oerhört uppskattad!
- Fortsatt satsning på kollektivtrafik i skärgården
- Utveckla och stötta träbåtskulturen, och se till att turbåtarna går, det gör att fler människor får upp ögonen för vår vackra skärgård.
- Ha kvar Östgötatrafiken
- Infrastruktur måste fungera
- Utveckla kommunikation generellt. Bind samman Norra och Södra Finnö
- I år har vägen ut till Södra Finnö varit dålig, vill man ha flera åretruntboende måste vägen bli bättre.
- Att det är väldigt dåligt med kollektivtrafik
- Saknar cykelvägen från Söderköping och ut på Södra Finnö samt Norra Finnö.
- Att inte exploatera mer. Vi som bor här ute bor här för att det inte är folk precis överallt. Det som är nu räcker.
- Bevara campingarna.
- Det stora natur- och kulturvärden med Sankt Anna och Arkösunds skärgårdar är att de fortfarande är relativt oexploaterade. Fler borde få kunna ta del av det genom mer stöd till rörligt friluftsliv med bas i etablerade centralorter. Kasta inte ut barnet med badvattnet genom att bygga ut på öar utan befintlig synlig bebyggelse som t.ex. Bergön.
- Bevara naturen, skydda haven från kollaps och skogarna från monokulturer och hyggen.
- Bygg inte på strandskyddad mark och vatten. Orörda stränder är viktigt att bevara för att skärgården ska vara lockande att vistas i. Och för att skydda den biologiska mångfalden, klimatet, vattenkvalitén.

- Att idyllen bevaras i största möjliga mån med hänsyn till natur och kultur.
- Stötta de som bor och verkar i skärgården, inte exploatörer som vill göra sken av att gynna skärgården, men som tvärtom bara gör det för egen vinning. Vi vill inte ha det som i Stockholms skärgård! Var rädd om naturen!
- Viktigt att arbeta för enklare och mer frikostiga bygglov, minska på strandskyddet. Att bygga sjönära är den klart viktigast förutsättningen för att få mer liv i skärgården.
- Det är för svårt att bygga om man inte har land på en av dem stora öarna. Det finns plats på för både friluftsliv och några hus på dem mindre öarna
- Att det ska bli lättare för dem som vill bo permanent i skärgården att kunna få göra det. Känns väldigt hopplöst med bygglov osv. För att kunna ha möjlighet till en levande skärgård måste det kunna gå att bygga/renovera hus på ett rimligt sätt.
- Många flyttar hit som pensionärer och vill gärna bo kvar även när huset och tomten känns för stort. Bygg seniorbostäder på kommunens mark i Tyrislöt med sjöutsikt! Då frigörs större bostäder för barnfamiljer. Ta tillbaka hemtjänsten och från Söderköping till Sankt Anna.
- Vore bra om det vore lite mer bebyggelse i Gryts Skärgård för en levande Skärgård.
- Det måste finnas möjlighet att bygga! 100-meter OK. 300m strandskydd funkar ej i Tjust skärgård = byggförbud → höga priser på boende — färre kan bo i skärgården → skärgården för en tynande tillvaro befolkad av människor som har råd.
- Gör något åt strandskyddet vilket är förödande för utvecklingen
- Stöd gärna småskaliga och hållbara projekt - inte orealistiska bostadsbygganden på skärgårdsöar!
- Strandskyddet, vi skulle vilja kunna bygga ett hus till med våra barn. Men det går ju inte. Om vi fick det skulle det gynna lokala hantverkare, lokal ekonomi och möjlighet för de som arbetar idag (vi är pensionärer) kunna distansarbeta.
- Attraktionskraft behövs. Lätta på strandskyddet vår skärgård är långt ifrån exploaterad.
- Ta vara på engagemanget från entreprenörer. Förkorta och förenkla byggprocesser
- Viktigt att genom stöd verka för lantbruk och betat landskap, samt skapa bättre förutsättningar for boende och verksamheter i skärgården.
- Saknar fiskare och att kunna köpa färsk/rökt fisk.
- Att förenkla för småföretagandet och stötta de få småföretag som finns. Uppmuntra till nyföretagande och kanske hjälpa till och stötta för byggande av tex lägenheter för folk som vill testa att bo permanent utan att behöva köpa.
- Gärna engagera företag och föreningen till flera aktiviteter.
- Låt företagare bygga även strandnära! Precis alla som vill till skärgården vill också ha parkering, toalett, glass, mat, båtturer med mera. Utan företagare vid vattnet kan inte området utvecklas eller ta emot tillräckligt med besökare. Vi är inte Stockholm, vi behöver få bygga!
- Jobba för ett friskt Östersjön, i alla led.
- Mer miljötänk och samklang med naturen
- Värna om skärgården!
- Viktigt att stoppa övergödningen av havsvikar. Problem med algbloomning behöver åtgärdas.
- Utveckling i samklang med naturen. Nej till vindkraftsparker och gigantiska ingrepp i miljön. Ja till småskalig diversifiering, cirkulära tänk och stöttning av kostsamma förbättringar för miljön.
- Något måste göras kring Skarv, gråsäl och spigg som nu är på väg att slå ut hela det unika marina ekosystemet.
- Ni kan se över servicen för öfolket det är så olika från norr till söder.
- Att det skulle vara bra med utlämningsställe för paket i närheten av postutdelningen typ skåp med kod.
- Ordna med grovsopshantering.
- Kommunen behöver ställa ut egna återvinningskärl - de som förpackningsföretagen ställer ut räcker

inte till.

- Valfrihet när det gäller att handla livsmedel. ICA Fyren tar 200 kr/leverans. • Att det finns skola kvar i Loftahammar och att skärgårdens barn får åka dit är väldigt viktigt.
- Fantastiskt med alla sopmajor och toaletter ute på öarna!!!
- Vore toppen om det gick att handla enkelt från lokala producenter. Stötta gärna initiativ som obemannade butiker med lokala produkter.
- Gör inte skärgården till ett turisttivol
- Den massiva turismen på Harstena har säkert ett gott syfte men det finns otroligt många baksidor med den invasion av människor som äger rum på "Östergötlands Mallorca".
- Vill inte ha en utveckling som i Bohuslän med alltför mycket folk på vissa platser.
- Satsa på fler fast boende och exploatera inte skärgården med en massa fritidshus. Måste finnas natur att vistas i. Och stoppa lyxbyggen och tokerierna med "Östermanland" på Bergön!!!
- Vi bor på en fantastisk plats. Men det som gör att vi ifrågasätter om det är möjligt att fortsätta att bo här permanent är dels pendlingsmöjligheterna (delar av familjen veckopendlar men tyvärr är 1 av 3 av alla tåg inställda och ersätts med buss). Detta är ej hållbart. Det andra som får oss att ifrågasätta vårt val är att platsen vi bor på marknadsförs såpass starkt mot turister av kommunen. Flera nätter i veckan har vi husbilar framför sovrumsfönstret. Det finns ingen respekt för att vi faktiskt BOR här utan turismen prioriteras. Det måste visas mer respekt för lokalbefolkningen, annars kommer kustpärlor endast bli platser för sommargäster och turistbutiker utan åretruntboende.
- En anpassad marknadsföring som mer riktar sig till besökare som har en vana att vara i skog och mark som därmed känner till både rättigheter och skyldigheter. Måste förstå att det inte är en anpassad turistort i sin helhet.
- Förbjud swimmingpools på tomter pga vattenbrist • Jobba på! Utveckla servicen i skärgården ute att störa den fina naturen
- En önskan att många kan få tillgång att uppleva det fina med vår skärgård.
- Att bo på landet är frihet under ansvar. Här gör vi saker tillsammans.
- Sommartid finns det bra saker som vi inte kan hålla på med resten av året pga för lite folk i omlopp. Dåliga vägar är ett problem för jobbpendlare Stöttning till småföretag viktigt
- Jag flyttade ut permanent 1987, var då 26 år gammal. Försökte i 12 år att bo året om, med en son i skolan. Vi var tvungna att ha övernattningslägenhet i Västervik. Skjutsarna stämde inte med mitt arbetschema. Jag blev sjuk, gick i väggen. Nu är jag 61 år, maken är 13 år äldre och pensionär. Skulle gärna flytta ut permanent, men förbindelser saknas.
- Tänk på att skapa förutsättningar för yngre och barnfamiljer annars blir skärgården en plats för 55+
- Vi deltidboende bidrar i hög grad till kommunen genom det vi konsumerar hör samt till områdets alla hantverkare. Jag kan tyvärr inte skriva mig här av olika skäl, såväl privata som ekonomiska.
- Jag vill att de små orterna ska få finnas kvar.
- Snälla privatisera mindre... Även vi med mindre inkomster är i behov av skärgårdens miljöer och lugn... • Valdemarsvik tätort borde kunna gå att göra lite attraktivare.
- Skapa en varierande skärgård. Varje del är unik och en del områden kanske ska bevaras som det är. Utan att utvecklas med nya hus etc. Det finns många hus som står tomma året runt. Det blir väldigt öde de andra 10 mån på året. Se hur andra har styrt från detta fenomen ex Åland. Skapa hållbara lösningar, ha ett långt perspektiv vid utveckling och satsa på aktiviteter som skapar god hälsa, gemenskap och framtidstro. Hjälpt föreningar som vill satsa på utveckling, bidra med finansiering och kunskap hur man förhåller sig till lagstiftning, skapa tydliga avtal med ev markägare. Samverka med ex turism och kulturarv vid LiU Campus Norrköping. Det finns många fina vetenskapliga artiklar att luta utvecklingen mot för att identifiera utmaningar och möjligheter med destinations och landsbygdsutveckling. Ta hjälp av goda exempel.
- Få politiker att värna mera för landsbygden

- En större mer grundligare undersökning skulle kunna göras
- Tack för möjligheten till att kanske kunna bidra med något!
- Keep up the good work
- Den här enkäten riskerar att bli "prov utan värde" då informationen om dess existens är i det närmaste obefintlig.
- Spridningen av denna enkät är bristfällig. Bor på en ö med förhållandevis många fastboende, fritidsboende och dagsturister och har inte sett enkäten uppsatt någonstans på ön och inte heller sett den på FACEBOOK eller hört talas om den innan det skrevs om den i Artipelagets nyhetsbrev.
- Enkäten var lite konstigt formulerad och uppbyggd? Uppdelning fast boende och tillfällig besökare?
- Fokusera på insatser som är viktiga för en bred målgrupp och där det är möjligt att nå resultat. Efter det kan man ta sig an svårare projekt.
- Busåkandet med vattenskotrar sprider sig allt längre ut i mellan- och ytterskärgården. Försök begränsa tillåtna områden och inrätta särskilda ställen (av typ skateboardbanor) för vattenskoterråkning företrädesvis i anslutning till trafikerade leder där mycket svallvågor produceras. Det förefaller vara det allra roligaste – att hoppa högt och till synes livsfarligt med skotrarna. Sverige har pekat ut Sankt Anna-Missjö som ett mycket skyddsvärt HELCOM-område som vi lovat att försöka skydda med alla de medel som står till buds. (nationalpark, naturskyddsområde, fågelskyddsområde, skydd för lekomyråden för fisk, strandskydd mm.) Inventera vilka medel som står till buds och gör en tidplan för hur vi ska kunna öka andelen skyddade områden inom Sankt Anna-Missjö. Inkludera hur en fastboende natur-och kulturhävande befolkning ska kunna bevaras/främjas. Den sistnämnda målsättningen bör även gälla hela Skärgårdsrådets område. När inte lokala eller regionala verktyg räcker till – det krävs kanske ändringar i lagstiftningen – kan regionerna, kommunerna, länsstyrelserna åtminstone använda sig av rollen som remissorgan och påtala vad som krävs för att göra skärgården "bobbar".
- Lycka till